

2) *збалансованість* Передбачає дотримання балансу інтересів сучасного та майбутнього поколінь населення регіону в соціо-економіко-екологічних процесах регіону шляхом допустимого та доцільного соціально-економічного ресурсоспоживання;

3) *рівноважність* – характеризує спроможність регіональної системи *витримувати зміни*, створені зовнішніми і внутрішніми впливами в окремих підсистемах регіону, з подальшим відновленням стану динамічної рівноваги між компонентами регіональної системи;

4) *узгодженість* – має в основі розгляд регіону як цілісної відкритої системи, що пов'язується соціо-економіко-екологічними зв'язками, механізми впливу на які повинні узгоджуватися між собою з метою недопущення роз'єднаності системи та виникнення проблемних чи застійних явищ у регіоні;

5) *керованість* – розглядається як комплексне стратегічне управління соціо-економіко-екологічним розвитком регіону *інституційними органами регіону*, що спрямоване на досягнення гнучості і адаптивності суб'єктів регіону до динаміки соціально-економічної системи регіону та його макроекономічного оточення;

6) *відкритість* – зумовлюється високим ступенем включеності регіону у національні та глобальні соціо-економіко-екологічні процеси, напрям і характер яких визначається потребами населення регіону, загальносвітовими тенденціями зовнішніх ринків та впливом інформаційних факторів. Тому погоджуємось з З.Варналієм, що „будь-який внутрішній регіон не може бути закритим (за виключенням країн з ортодоксальними економічними та політичними режимами) для світових економічних процесів, а відтак автономність його макроекономічного регулювання не може абсолютизуватися” [3, с.608] і є цілком природньою для такої відкритої системи як регіон;

7) *динамічність* – означає виражену властивість регіону до змін, що обумовлюється постійним станом трансформацій внаслідок процесів внутрішнього розвитку регіону та його взаємодії з зовнішнім середовищем;

8) *безпечність* – полягає в необхідності забезпечення існуючих і перспективних переваг регіону за умов максимально можливого усунення/блокування/пом'якшення деструктивного впливу екзогенних і ендегенних факторів впливу.

Слід зазначити, що окремі науковці серед характерних ознак сталого розвитку регіону виділяють також його самодостатність як „здатність регіональної системи забезпечувати потреби за рахунок внутрішніх резервів” [4, с. 98] або „бути самодостатнім у своєму існуванні та розвитку з точки зору забезпечення фінансовими, економічними та природними ресурсами” [5, с.199]. Вважаємо, дані твердження носять теоретично-бажане підґрунтя, адже на практиці регіон є відкритою системою, має налагоджені чисельні зовнішні зв'язки і повинен використовувати свої конкурентні переваги в процесах міжрегіонального та міжнародного обміну і розподілу, а не лише споживати власні ресурси і задіювати внутрішні резерви. Отже, для забезпечення сталого регіонального розвитку та нівелювання регіональних асиметрій необхідно враховувати розглянуті вище критерії, що сприятиме гармонійному розвитку регіону як цілісної системи.

Література: 1. Герасимчук З.В. Організаційно-економічний механізм формування та реалізації стратегії розвитку регіону: Монографія / З.В. Герасимчук, І.М. Вахович. – Луцьк: ЛДТУ, 2002. – 248 с. 2. Ткач О.В. Сталий розвиток економіки регіону: критерії та передумови [Електронний ресурс] / О.В. Ткач // Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_gum/aprer/2008_4_2/100.pdf 3. Державна регіональна політика України: особливості та стратегічні пріоритети: Монографія / За ред. З.С. Варналія. – К.: НІСД, 2007. – 820 с. 4. Саркісян Л.Г. Концепція сталого розвитку у контексті досліджень регіональної системи / Л.Г. Саркісян // Економічний простір. – 2011. – № 56/2. – С. 97–102. 5. Хоменець Р.Б. Особливості теоретико-правового визначення поняття „регіон” / Р.Б. Хоменець // Регіональні перспективи. – 2011. – 5-6. – С. 198–205.

Тарадай В.Н.,
здобувач ХНАМГ,
м. Харків, Україна

УПРАВЛІННЯ РЕСУРСАМИ РОЗВИТКУ РЕГІОНУ

Відродження економічної могутності України у світовому співтоваристві буде в першу чергу визначатися стабільністю розвитку базових галузей національного господарства і їхніх первинних ланок - промислових підприємств, що створюють товари для задоволення зростаючого й постійно мінливого попиту на них. Забезпечення стійкого розвитку промислових

підприємств, у свою чергу, буде залежати від вибору ефективної стратегії управління ресурсами розвитку регіону.

Сучасне положення більшості українських підприємств, як і всього національного господарства у світовій економіці, не відповідає їх природному й інтелектуальному потенціалу. Конкуренентоздатність продукції більшості українських промислових підприємств нижче багатьох західних через істотно більшу витрату економічних ресурсів на одиницю виробленої продукції, а також через структуру факторів виробництва, не відповідним сучасним вимогам стійкого економічного розвитку. Соціально-політичні й інституціонально-економічні перетворення, здійснені в країні в останні роки, значно ускладнили навколишнє середовище ділових відносин українських промислових підприємств, зробивши її джерелом багатьох погроз економічного, соціального й іншого характеру. В умовах необхідності переходу економіки України до фази поступального соціально-економічного розвитку особливо важливою є рішення проблеми ресурсного забезпечення цього завдання. Для цього необхідне поєднання ринкового механізму з макроекономічним механізмом регулювання процесу мобілізації, розподілу і використання економічних ресурсів в ході реалізації програм розвитку регіону.

В економічній теорії всі види ресурсів, які використовуються у процесі виробництва, називають економічними ресурсами, або факторами виробництва, чи продуктивними силами суспільства. Однак у працях різних авторів на ролі і значущості кожного виду ресурсів наголошується по-різному. Спільним для всіх суспільно-економічних формацій у структурі продуктивних сил є те, що її складають засоби виробництва і люди [1].

У рамках розвитку сучасної регіональної економіки основне місце займає процес ресурсного забезпечення діючих програм регіонального розвитку та супутніх проектів, які входять у ці програми. Від обсягів, складу та стану ресурсної бази залежить вирішення багатьох складних соціально-економічних завдань, які пов'язані з забезпеченням економічного зростання, відповідності структури капіталу і виробництва сучасної кон'юнктури ринку, економічного зростання рівня життя людей та загальної макроекономічної стабільності регіону.

Класифікація ресурсів є однією з основних методологічних задач поряд з виробленням загальної концепції мобілізації економічних ресурсів для загальної реалізації стратегії розвитку регіону. Для вирішення цих завдань повинно бути закладено сукупність принципів, які б були використані при детальному розгляді проблем використання та відтворення різних груп економічних ресурсів.

До таких принципів можна віднести: 1. Достатність ресурсів; 2. Оптимізація структури ресурсів; 3. Наявність реальній перспективи використання; 4. Наявність багатоваріантності використання; 5. Поєднання системного (комплексного) та виборчого підходів при управлінні використанні ресурсів розвитку регіону.

Класифікацію ресурсної бази слід проводити у відповідності з завданнями їх структуризації у рамках юридичного поля, визначення їх «відтворюваності», а також введення поняття «інфраструктурного ресурсу». На основі обраної класифікації можна детально розглянути та структурувати джерела формування ресурсів й провести їх оптимізацію у рамках управлінської системи [2]. Поширення загальних питань регулювання процесу ресурсного забезпечення програм регіонального розвитку шляхом створення відповідної управлінської системи дозволить забезпечити відповідні умови щодо організації і підтримки регіональних проектів розвитку. Його роль у якісній і кількісній оцінці ресурсних витрат, можливих альтернатив їх використання і, що мабуть найголовніше, у дачі рекомендацій про доцільність використання окремих груп ресурсів розвитку на даному етапі. В цілому, визначення ефективності державного регулювання у сфері ресурсозабезпечення господарської діяльності слід розглядати і контролювати, виходячи з двох основних принципів: 1) Відповідність отриманого результату поставленої соціально-економічної мети. 2) Мінімізація соціально-господарських витрат у процесі досягнення цілей регулювання.

Література: 1. Кондратенко Н.О. Теоретико-методологічні засади стратегії ресурсозбереження у регіональних економічних системах: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.05 / Н.О. Кондратенко. – Київ, 2011. – 469 с. 2. Челноков И.В., Герасимов Б.И., Быковский В.В. Региональная экономика: Организационно-экономический механизм управления ресурсами развития региона / Под науч. ред. д-ра эконом. наук, проф. Б.И. Герасимова. Тамбов: Изд-во Тамб. гос. техн. ун-та, 2002., 112 с.